

EUROPEAN CLUSTER
COLLABORATION PLATFORM

Global Perspectives on Cluster Policies: Insights from Non-EU Countries

Summary

EU Clusters Talks
26 June 2024, 8:30 – 9:45 CET

An initiative of the European Union

Globální perspektivy klastrových politik: Poznatky ze zemí mimo EU

SHRNUTÍ

European Cluster Collaboration Platform zorganizovala přednášku EU Clusters Talk, která proběhla 26. června 2024, za účelem poskytnout přehled o globálních trendech, představit příklady klastrových politik ze zemí mimo EU a diskutovat o možnostech učení, které by obohatily evropské klastrové politiky. ECCP nabízí několik zpráv o klastrových politikách zemí mimo EU, včetně [„Souhrnné zprávy o klastrových politikách a programech v Evropě a prioritních třetích zemích“](#) a [„Informačních listů o zemích“](#). Využitím mezinárodní spolupráce a vzájemným učením se lze budovat silnější a odolnější ekonomiky.

Program přednášky:

Moderátorka: Andrew Lansley

1. ECCP novinky
Nina Hoppmann, členka týmu, ECCP
2. Klastrové politiky v zemích mimo EU
Jan-Philipp Kramer, vedoucí oddělení EU-Services, Prognos, člen týmu ECCP
3. Videoposelství o rozvoji klastrů v Latinské Americe a Karibiku
Marco Llinás, ředitel odboru výroby, produktivity a řízení, Hospodářská komise pro Latinskou Ameriku a Karibik (ECLAC)
4. Panelová debata
Ásta Kristín Sigurjónsdóttir, tajemnice sítě TCI, generální ředitelka Islandského klastru cestovního ruchu
Herberto Rodríguez, prezident IESDE School of Management, UPAEP (Universidad Popular Autónoma del Estado de Puebla), Mexiko
Tor-Arne Bellika, hlavní poradce pro klastry, Innovation Performance, Norsko
5. Možnosti financování

Klíčová sdělení

- Klastrová politika se těší velkému zájmu na celém světě, přičemž mnoho zemí a regionů zavádí různé strategie na podporu hospodářského růstu a inovací a na různých kontinentech se přístupy liší.
- Účinné klastrové politiky často zahrnují vícestupňové přístupy s prvky hospodářské soutěže, které umožňují identifikovat vysoce výkonné klastry a strategický rozvoj kapacit.
- Klastry by měly přesahovat geografické hranice, aby měly mezinárodní dopad, a měly by integrovat přístup k financím, talentům a tržním vazbám.

1. ECCP novinky

Nina Hoppmann, členka týmu ECCP

- Přihlaste se na příští [Cluster Booster Academy](#).
- Zapište si datum dalších akcí [Clusters meet Regions](#), které se budou konat v roce 2024.
- Připojte se k [workshopu C2Lab](#), který se uskuteční 25.-26. září 2024 ve Štrasburku.

- Zaregistrujte se na [matchmaking EU-Singapur](#), Singapur, 22.-24. října 2024.
- Zaregistrujte se na [matchmaking EU-Indie](#), Bengalúru, 18.-21. listopadu 2024.

2. Klastrové politiky v zemích mimo EU

Jan-Philipp Kramer, vedoucí oddělení EU-Services, Prognos, člen týmu ECCP

Jan-Philipp Kramer podal přehled programů a trendů v klastrových politikách na celém světě na základě [56 Factsheets](#) (informačních přehledů) týkajících se EU, zemí COSME a několika třetích zemí, které pravidelně zveřejňuje ECCP. Tyto informační přehledy obsahují souvislosti hospodářské politiky, národní a regionální klastrové programy a hodnocení jejich zaměření, kontinuity a dopadu. Pro vysvětlení rozdílů v přístupech ke klastrové politice vyzdvihl následující příklady:

Spojené státy se v posledních desetiletích zaměřují na klastry, konkurenceschopnost, inovace a řešení regionálních rozdílů. Jedním z příkladů je **program Regional Innovation Cluster Programme**¹ (od roku 2010), který poskytuje financování klastrů, i když v menším měřítku. Dalším příkladem je **Regional Innovation and Technology Hubs**² (zřízená na základě zákona o čipech a vědě, 2023), což je významný program s financováním ve výši 10 miliard dolarů během pěti let, který klade důraz na pokročilé technologie a konkurenceschopné procesy.

Norsko ve svých klastrových programech postupuje důsledně od 90. let 20. století a k rozvoji klastrů přistupuje postupně. Programy jako Arena Pro a Norwegian Centres of Expertise³ kladou důraz na budování kapacit a rozvoj dovedností. Tento přístup se zaměřuje spíše na měkké prvky než na velké investice do infrastruktury. Od roku 2017 je nově kladen důraz na začínající podniky, scale-upy, akcelerátory a rizikový kapitál.

Jižní Korea se při rozvoji klastrů zaměřuje na průmyslové komplexy a integraci vědeckotechnických parků. New Industrial Clustering Act (2021)⁴ a New National High Tech Cluster Programme⁵ v oblasti špičkových technologií kladou důraz na regionální zapojení a významné financování. Země také investuje do mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu, například do bostonsko-korejského biotechnologického projektu.

Z hlediska srovnávacího hodnocení se všechny tři příklady liší z hlediska řízení a financování, ale všechny využívají různé fáze vývoje, což má značný význam.

Pokud jde o odvětvové zaměření, USA a Korea se soustředí na odvětví špičkových technologií, zatímco Norsko zůstává odvětvově neutrální. V souvislosti se strategiemi financování: Odvětvově neutrální programy se zaměřují na měkké prvky, zatímco odvětvově zaměřené programy (jako je americký Chips Act) zahrnují větší finanční závazky.

Pokud jde o klíčové poznatky, Jan-Philipp Kramer zdůraznil oživení odvětvově orientovaných klastrových politik a význam vrstvených programových struktur s konkurenčními prvky.

¹ Regionální inovační klastry

² Initiative Iniciativa regionálních inovačních a technologických center

³ Norská odborná centra

⁴ Nový zákon o průmyslových klastrech (2021)

⁵ Nový národní program pro klastry

Zdůraznil také významný rozdíl ve financování odvětvových politik pro dosažení cílů a naznačil, že zaměření na měkké prvky může být strategičtější, když je financování omezené.

3. Videoposelství o rozvoji klastrů v Latinské Americe a Karibiku

Marco Llinás, ředitel odboru výroby, produktivity a řízení, Hospodářská komise pro Latinskou Ameriku a Karibik (ECLAC)

Marco Llinás popsal práci ECLAC při rozvoji klastrových iniciativ a dalších iniciativ územní produktivní artikulace. Zdůraznil, že je třeba, aby země Latinské Ameriky a Karibiku posílily své politiky produktivního rozvoje (PDP), které považují za nezbytné pro řešení stagnující nebo klesající produktivity v regionu. Tyto PDP jsou procesy spolupráce zahrnující zúčastněné strany z veřejného a soukromého sektoru, akademické obce a občanské společnosti. Zdůraznil, že je důležité provádět tyto politiky na územní úrovni a využívat přístup zdola nahoru, aby se zapojili místní aktéři. Klastrové iniciativy mohou být účinnou strategií pro organizaci úsilí o překonání překážek v produktivitě a usnadnění hospodářské transformace v regionu. Přestože v Latinské Americe a Karibiku existuje řada klastrových iniciativ, ECLAC vidí značný potenciál pro jejich rozšíření a zlepšení.

S odkazem na European Cluster Collaboration Platform (ECCP) představil Marco Llinás také data pro mapování klastrů vytvořená v Sintonii pro mexické hospodářství. Platformu, která byla spuštěna v loňském roce s cílem podporovat a posilovat klastrové iniciativy a územní výrobní artikulaci v regionu s téměř 300 registrovanými iniciativami ze 13 zemí, které představují více než 63 000 společností z různých hospodářských odvětví. Zaměřuje se na propojení těchto regionálních klastrů s dalšími klastry po celém světě, neboť existují významné příležitosti k propojení latinskoamerických a karibských klastrů s evropskými protějšky. Byl projeven zájem o spolupráci prostřednictvím ECCP a Sintonia jako klíčového kroku k dosažení této globální integrace.

Panelová debata

Herberto Rodríguez představil příklad rozvoje klastrů v Mexiku. Rozvoj klastrových iniciativ v mexickém městě Puebla vychází ze zdola nahoru přístupu a akademického vlivu sítě Mikroekonomie konkurenceschopnosti profesora Michaela Portera. Tuto iniciativu přijaly školy IESDE School of Management a Univerzita UPAEP v Mexiku, což vedlo k četným studiím a výuce politiky klastrů. Vláda města Puebla přijala přístup založený na klastrech jako součást ekonomického rozvoje, integrovala ho do místních regulací a poskytla financování a podporu pro tyto iniciativy. Tato politika měla za cíl podporovat inkluzivní prosperitu bez upřednostňování konkrétních sektorů, což umožnilo přirozený růst. Řečník zdůraznil důležitost podpory jak tradičních průmyslových odvětví, tak přitahování přímých zahraničních investic, a vyzdvihl, že rozmanitá podpora klastrů umožňuje přirozený ekonomický rozvoj. Uvedl jako příklad nizozemský květinový klaster, který využívá konkurenčních výhod v jiných zemích, a naznačil, že podobná spolupráce mezi evropskými a latinskoamerickými klastry by mohla podpořit místní rozvoj.

Tor-Arne Bellika z Norska hovořil o své práci v oblasti zvyšování inovační výkonnosti a o své roli při organizaci sítě nezávislých odborníků na budování kapacit klastrů a zajištění kvality v severovýchodních zemích. Zdůraznil, že každá z 14 norských regionů má vlastní politiku podpory klastrů, která poskytuje financování a podpůrné služby organizacím spravujícím klastry.

Zatímco 34 klastrů je součástí národního programu, Tor-Arne poznamenal, že regiony podporují dalších 70 až 80 klastrů. Tyto regionální klastry obvykle zaměstnávají 3 až 15 pracovníků, kteří spravují až 200 členů.

Také se věnoval internacionalizačním snahám norských klastrů a uvedl, že pouze tři z nejvyšší úrovně "Global Centres of Expertise" dosáhly významných výsledků v internacionalizaci. Mnoho dalších klastrů orientovaných na export mělo problém prosadit se na globální scéně. K řešení tohoto problému se Norsko zaměřilo na budování "meta klastrů" nebo "super klastrů," inspirovaných strategií Dánska, která spočívá ve výběru klíčových sektorů s exportním potenciálem a financování pouze jednoho klastru na sektor. Tento přístup vedl v Dánsku k vytvoření větších a efektivnějších klastrových organizací.

Řečník zdůraznil, že v severských zemích existuje větší potenciál využívat European Cluster Collaboration Platform, a navrhl, aby národní a regionální vlády zorganizovaly propagační kampaň na zvýšení jejího využití.

Jan-Phillipp Kramer hovořil o mezinárodní spolupráci v oblasti klastrů a zdůraznil, že klastry by neměly být geograficky omezené a mohou se rozšiřovat za hranice regionů. Uvedl příklad Jižní Koreje, která aplikuje koncentrovaný přístup k podpoře klastrů, jako unikátní model. Připustil, že ačkoliv jsou klastry často založené na místních synergiích, musí se pro dosažení mezinárodního vlivu rozšiřovat za hranice. Klastry musí mít širokou perspektivu, zahrnující přístup k financování, talentům a tržním propojením, která přesahují akademické základy.

Pokud jde o sektorové vývoje, poznamenal, že klastry se stále více stávají multisektorovými, což je poháněno synergiemi mezi technologiemi v různých sektorech, například vztahem mezi elektronikou, umělou inteligencí a vědami o živé přírodě. Důraz se klade na nové sektory, jako jsou čisté technologie a obnovitelná energie. Velké strategické programy zdůrazňují otázky suverenity a bezpečnosti, což ovlivňuje politiky v průmyslových odvětvích, jako je vodík a polovodiče, podobně jako diskuse v EU.

Pokud jde o výzvy spolupráce mezi EU a třetími zeměmi, řečník uznal problémy, jako je transparentnost při identifikaci partnerů a dostupnost zdrojů na podporu smysluplné spolupráce. Celkově zdůraznil potřebu, aby se klastry vyvíjely za tradiční hranice a podporovaly mezinárodní propojení prostřednictvím strategické spolupráce a sektorové integrace.

Ásta Kristín Sigurjónsdóttir z Islandu hovořila o první klastrové politice země, zavedené v roce 2021, jejímž cílem je řešit budoucí výzvy a příležitosti. Politika se zaměřuje na čtyři hlavní pilíře: digitalizaci, zdravotnické technologie a péči o zdraví, udržitelnost prostřednictvím cirkulární ekonomiky a globalizaci. Zatímco islandská klastrová politika poskytuje rámec na vysoké úrovni podobný tomu v Norsku, postrádá akční plán a financování srovnatelné se zeměmi EU. Řečník poznamenal, že Island potřebuje zlepšit implementaci a financování programů a projektů.

V reakci na otázku o možnostech spolupráce s Evropskou unií zdůraznila, že vnímané bariéry mezi globálními regiony jsou často spíše mentální než skutečné. Uvedla, že navzdory počátečnímu vnímání rozdílů sdílejí země po celém světě společné výzvy, jako je digitalizace, udržitelnost a potřeba kvalifikovaných talentů. Proto navrhla, že integrace metodik klastrů s jinými politikami a budování důvěry a porozumění mezi regiony by mohly zlepšit spolupráci a vést k efektivnějším řešením.

Možnosti financování

[Overcoming barriers and delivering innovative solutions to enable the green transition;](#)
uzávěrka 24. září 2024

[I3 Instrument: Capacity Building Strand 2b;](#) uzávěrka 14. listopad 2024

[I3 Instrument: Strand 1 and 2a;](#) uzávěrka 5. prosinec 2024

[Mutual learning and support scheme for national and regional innovation programmes;](#)
uzávěrka 19. září 2024

Příležitosti pro malé a střední podniky - EUROCLUSTERS: [dostupné na ECCP](#)